

Begeleidingshandleiding bij de opdrachtenserie netwerken

Informatie en instructie voor de (loopbaan)begeleider

Loopbaan Oriëntatie Begeleiding
Landelijk Stimuleringsproject LOB in het mbo

Voorwoord

Echte aandacht voor kwaliteiten, mogelijkheden en drijfveren student

In onze maatschappij moeten jongeren al heel jong een keuze maken voor een studierichting. Zo vroeg zelfs dat ze soms niet precies weten wat ze later willen worden. Dit kan grote gevolgen hebben: valt de opleiding tegen, dan is de kans op uitval groot. Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (en het daarvoor opgestarte Stimuleringsproject LOB in het mbo (2010 – 2015)), stelt onderwijsinstellingen in staat studenten beter en professioneler te helpen bij het maken van keuzes. Door hen dingen over zichzelf te laten ontdekken, krijgen zij essentiële bouwstenen aangereikt voor hun talentontwikkeling en toekomstige loopbaan. Het doel: echte aandacht voor de loopbaan van de individuele student laten doordringen tot in de haarvaten van het mbo.

Geen op zichzelf staand project

Jongeren hebben behoefte aan begeleiding bij het maken van de juiste opleidings- en beroepskeuzes. Dit blijkt uit diverse onderzoeken. Als zij goed inzicht hebben in hun drijfveren en mogelijkheden, kunnen zij weloverwogen keuzes maken voor een vervolgopleiding of beroep. Dit vergroot tegelijkertijd de slagingskans van diverse maatregelen uit Focus op Vakmanschap en aanvullende plannen. Denk aan voortijdig schoolverlaten (VSV), excellentie, de terugkeer van de menselijke maat in het mbo, samenwerking vmbo-mbo-hbo, de invoering van de herziene kwalificatiedossiers en doelmatigheid. LOB is zodoende geen op zichzelf staand vak of project, maar een wezenlijk onderdeel van het gehele onderwijsproces. Door LOB structureel te vervlechten met de dagelijkse onderwijspraktijk kunnen kansen verzilverd worden. De docent/studieloopbaanbegeleider kan vanuit zijn pedagogische relatie met de student als geen ander coachen bij diens loopbaan. Het erop gespitst zijn of een student nog op zijn plek zit, moet een tweede natuur worden. Net als steeds weer praten mét in plaats van tegen of over de student. Door deze extra aandacht krijgt de student de kans relevante loopbaancompetenties te ontwikkelen voor een levenslange succesvolle loopbaan.

Praktische instrumenten

Het Stimuleringsproject LOB in het mbo keek de afgelopen jaren vanuit diverse perspectieven naar LOB en zocht daarbij steeds naar praktische instrumenten om onderwijsinstellingen op passende wijze te ondersteunen bij talentontwikkeling, het stimuleren van de ambities van studenten om te leren en zich te ontwikkelen en loopbaanleren. Dit gebeurde zowel vanuit thematische werkgroepen als in samenwerking met relevante partners.

Over de opdrachtenserie netwerken

Een van de LOB-thema's die de afgelopen jaren in het kader van het Stimuleringsproject veel aandacht kregen, is netwerken. Netwerk is een belangrijke loopbaancompetentie. Studenten leren hoe ze contacten kunnen opbouwen en onderhouden die ze kunnen 'benutten' voor hun loopbaanontwikkeling. Zij gebruiken deze contacten om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen, van werkmogelijkheden en om feedback te krijgen op hun eigen functioneren. Deze opdrachtenserie netwerken heeft als doel de student te ondersteunen bij de ontwikkeling van deze competentie. Door aan de slag te gaan met de 11 opdrachten in deze serie, brengt hij zijn eigen netwerk in beeld, formuleert zijn eigen netwerkvraag, gaat hij zijn eigen netwerk écht inzetten en maakt een eigen netwerkactieplan.

Ik wens alle betrokkenen veel inspiratie toe.

Fiency Peerboom, projectleider Stimuleringsproject LOB in het mbo

Doel en opzet opdrachtenserie netwerken

De opdrachtenserie netwerken heeft als doel de student te ondersteunen bij de ontwikkeling van de competentie 'netwerken'. Vaak denken we bij 'netwerken' aan mensen in pakken die op een borrel visitekaartjes aan elkaar geven. Dat is niet wat in deze opdrachtenserie bedoeld wordt met netwerken. Hier is netwerken simpelweg: 'in gesprek gaan met mensen die je (al) kent over je eigen loopbaanontwikkeling, over jouw hoop en verwachtingen rondom toekomstig werk en een baan'.

Netwerken gaat niet altijd vanzelf, zeker niet wanneer je over je loopbaanontwikkeling en je opleiding met iemand wilt praten. Dit soort gesprekken moeten af en toe voorbereid worden. Het is ook handig als je goed nadenkt met wie je een gesprek over je loopbaan wilt voeren. Soms zijn dat misschien net de mensen die je niet zo vaak ziet. Of mensen van wie je niet verwacht had dat ze interessant zijn om mee te praten.

Met andere woorden: netwerken is echt 'werken'!

Deze opdrachtenserie is erop gericht dat je studenten stap voor stap ervaren op welke manier zij met de mensen die zij kennen in gesprek kunnen gaan over een dergelijk belangrijk en relevant onderwerp als hun eigen loopbaan.

Wat gaan je studenten in deze opdrachtenserie doen?

Elke student brengt zijn eigen netwerk in beeld. Hij formuleert zijn eigen netwerkvraag, gaat zijn eigen netwerk écht inzetten en een netwerkactieplan maken. Kortom: de student gaat echt netwerken!

Jouw rol als begeleider bij deze opdrachtenserie is tweeledig:

1. Je gaat de studenten begeleiden bij het uitvoeren van de opdrachten, onder andere door de opdrachten samen (mee) te maken, zodat je een goed voorbeeld voor de student kan zijn. Het is namelijk goed mogelijk dat het de eerste keer is dat studenten daadwerkelijk actief met de competentie 'netwerken' aan de slag gaan. Goed voorbeeld doet goed volgen!
2. Aansluitend op de uitgevoerde opdrachten ga je (loopbaan)gesprekken voeren met de studenten, zodat zij datgene wat ze ervaren hebben tijdens de opdrachten betekenis kunnen geven in dat gesprek. Het uitgangspunt van deze opdrachtenserie is dat het niet voldoende is om je studenten de opdrachten te laten uitvoeren. Juist het gesprek achteraf over de opdrachten zal studenten inzicht geven in wat ze nu uiteindelijk geleerd hebben. En welke stappen ze nog moeten zetten om uit te komen waar ze willen....

De opdrachtenserie bestaat uit 11 opdrachten die achtereenvolgens en op verschillende tijdstippen uitgevoerd kunnen worden. Resultaten van de ene opdracht worden gebruikt bij de volgende opdracht enzovoort. Iedere opdracht omschrijft het doel van die specifieke opdracht, de benodigdheden, de gemiddelde tijdsduur en de opdracht zelf. In deze Begeleidingshandleiding staat bij iedere opdracht informatie die je als begeleider kunt gebruiken om de opdracht zo goed mogelijk uit te voeren. De studenten krijgen een eigen boekje met opdrachten.

Op de volgende pagina zijn links naar websites opgenomen die ondersteunend zijn aan deze opdrachtenserie. Je kunt ze op elk willekeurig moment ter illustratie inzetten.

Veel succes, plezier en leermomenten bij het gebruik van deze opdrachtenserie!

Meer weten? Kijk dan snel verder...

Wat is netwerken?

Laagdrempelige uitleg (in het Vlaams) over wat netwerken is en waarom het handig kan zijn.

Bron: <https://www.youtube.com/watch?v=SDrMr6jHrOc>

Dat heet netwerken.

Humoristische uitleg over netwerken uit de serie 'Ik ook van jou'.

Bron: https://www.youtube.com/watch?v=I_0tQ-EcOkc

Korte uitleg over diverse onderwerpen over netwerken.

In dit filmpje komen allerlei vragen aan bod. Wie zitten er allemaal in je netwerk? Wat is een 1e en 2e orde netwerk? Wie kunnen je (misschien) allemaal helpen. Wat kun je bieden en wat wil je weten?

Bron: <https://www.youtube.com/watch?v=nczzvbjMYXI>

Kansen en mogelijkheden in netwerken.

Korte uitleg over sociale netwerken en de verscholen mogelijkheden (in het Engels).

Bron: https://www.youtube.com/watch?v=6a_KF7TYKVc

Hoeveel mensen kun je onthouden?

Filmpje met uitleg over Dunbars Nummer en waarom het zo moeilijk is om meer dan 150 mensen te onthouden.

Bron: <http://www.youtube.com/watch?v=8360wVLtEuk>

Ik ken meer dan 150 mensen, maar hoe goed?

Een test in in het kader van Dunbars nummer: ik heb meer dan 150 vrienden op Facebook. Kan ik met hen allemaal in contact zijn?

Bron: <http://www.wired.com/2012/03/dunbars-number-facebook>

Zwakke en sterke relaties.

Artikel over zwakke en sterke relaties.

Bron: <http://www.socialevraagstukken.nl/site/2012/04/20/liever-zwakke-banden-dan-een-sterk-netwerk/>

Sterke en zwakke relaties.

Visueel sterk filmpje over groepen en netwerken, sterke en zwakke relaties en de kracht van de minder krachtige relatie.

Bron: <https://www.youtube.com/watch?v=-Bm93gN1zJg>

Acht tips om namen te onthouden.

Artikel met acht tips om namen te onthouden. Waaronder de tip om naar een visitekaartje te vragen. Het is natuurlijk ook belangrijk om zelf visitekaartjes bij je te hebben. Je kunt online gemakkelijk zelf visitekaartjes maken.

Bron: <http://www.intermediair.nl/carriere/doorgroeien/competenties/8-tips-om-namen-te-onthouden>

Opdrachten in deze lesbrief

Opdracht 1	Opwarmertje: Wie ken ik eigenlijk?	7
Opdracht 2	Breng je netwerk in beeld!	8
Opdracht 3	Je netwerk op een rijtje	10
Opdracht 4	En nu naar buiten!	13
Opdracht 5	De netwerkvraag: een goede voorbereiding is het halve werk!	14
Opdracht 6	Wie kan jouw netwerkvraag beantwoorden?	16
Opdracht 7	Je netwerk is dichterbij dan je denkt!	18
Opdracht 8	Hoe leer jij nieuwe mensen kennen?	19
Opdracht 9	Waar kun je (nieuwe) mensen ontmoeten?	23
Opdracht 10	Jouw netwerkactieplan	26
Opdracht 11	Het echte netwerken gaat beginnen!	28

Opwarmertje: Wie ken ik eigenlijk?

We kennen meer mensen dan we denken. Daar moet je wel even bij stilstaan. Met die gedachte in het achterhoofd is het zinvol om je sociale netwerk zo nu en dan in beeld te brengen.

Het doel van deze oefening is om de student te laten ervaren dat hij meer personen kent dan hij in eerste instantie denkt.

Pen

Leeg vel A4-papier (of digitaal, notitieblok/Word-document)

Mobiele telefoon

20-30 minuten

Resultaat voor de student

De student beseft dat hij meer personen kent dan hij vooraf gedacht had.

Resultaat voor jou als begeleider

Als begeleider krijg je een eerste beeld van welke studenten gemakkelijk(er) mensen uit hun netwerk op kunnen halen en welke daar meer moeite mee hebben. Je ziet welke studenten een groot/groter netwerk hebben en welke een klein/kleiner netwerk.

Let op: het kan ook zijn dat de ene student meer tijd nodig heeft om namen 'op te halen' uit het hoofd dan de ander. Geef de studenten even de ruimte.

Besef verder dat de grootte van het netwerk wel iets zegt, maar zeker niet alles. Diversiteit en de mate van verbinding (de kracht van het netwerk) in het netwerk van studenten is minstens zo belangrijk als de grootte van een netwerk. Met andere woorden: het gaat er niet altijd zozeer om wie de meeste mensen kent, maar hoe divers de mensen zijn die de student kent. Dat maakt het netwerk krachtiger.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

Voer de oefening samen met de studenten uit. Zo kun je eventuele vragen beantwoorden en de studenten als voorbeeld dienen.

Breng je netwerk in beeld!

Aan de hand van deze oefening brengt de student zijn netwerk in beeld met behulp van een aantal richtlijnen. Uiteindelijk kan de netwerktekening die dit oplevert iets vertellen over de structuur van het netwerk van de leerling. Dat is handig, want de structuur geeft een patroon (van netwerkgedrag) weer en geeft richting met wie en hoe hij actie kan/moet ondernemen om een bepaald doel te realiseren.

Pennen en kleurpotloden/stiften

Leeg vel A3-papier

Notitieblok/Word-document om vragen op te beantwoorden

Mobiele telefoon

45 minuten

Resultaat voor de student

De student ziet letterlijk hoe zijn netwerk eruit ziet. De student is zich er meer van bewust wie er in zijn netwerk zitten.

Resultaat voor jou als begeleider

- Je krijgt een beeld van de manier waarop de student aan zijn netwerk denkt als hem gevraagd wordt het in beeld te brengen en wat dit voor consequenties heeft/kan hebben voor het verbreden/verdiepen van zijn netwerk.
- Je krijgt een eerste beeld van welke studenten een groot/groter netwerk hebben en welke een klein/kleiner netwerk. Studenten die een klein netwerk verbeelden, hoeven echter nog geen klein netwerk te hebben. Misschien vinden ze het moeilijk goed te kijken wie ze werkelijk allemaal kennen.
- Je krijgt een beeld van:
 - welke personen centraal staan in het netwerk van de student: de verbinders in het eigen netwerk (deze verbinden veel mensen met elkaar in het netwerk);
 - welke mensen minder verbonden zijn dan anderen in het netwerk;
 - welke mensen toegang hebben tot 'andere werelden';
 - of er veel/weinig groepen in het netwerk van de student zijn;
 - of veel mensen elkaar ook kennen (ziet er uit als een grote bol van mensen);
 - of weinig mensen elkaar kennen (veel meer losse stippen of kleine(re) groepen).

Hoe kun je de studenten begeleiden?

Als studenten moeite hebben mensen te noemen, kun je ze helpen door:

- groepen mensen te noemen die iedereen wel kent: gezin, familie, burens, (sport)clubgenoten, klasgenoten van een vorige school, et cetera;
- levensgebeurtenissen te benoemen waar de student misschien mensen van kent, zoals naar de basisschool gaan, een (bij) baan krijgen/hebben, lid worden van een sportvereniging, et cetera;
- plekken te noemen waar studenten andere mensen ontmoeten.

Tip

Laat de student eerst het netwerk uit het hoofd tekenen, vervolgens kunnen telefoon en/of social media-accounts helpen het netwerk verder vorm te geven. Geef de student ongeveer 15 minuten de tijd om met de telefoon en/of social media zijn netwerktekening verder te laten ontwikkelen. Het tekenen van het netwerk kan heel veel tijd in beslag nemen. Door het netwerk uit het hoofd te laten tekenen, benoemt de student mensen aan wie hij met regelmaat denkt. Gebruikt de student ook hulpmiddelen, dan kan hij ook de mensen benoemen die hij al even niet meer heeft gesproken, maar nog wel kent. Deze relaties kunnen voor LOB-activiteiten waardevol zijn.

Toelichting**Al doende leert men**

Het geeft niet wanneer studenten een klein(er) netwerk tekenen. Het in beeld brengen van je netwerk kost tijd en energie. De een doet dit gemakkelijker dan de ander. Ervaring leert dat door het vaker te doen, je er beter in wordt en het sneller gaat. Daarnaast is het geen wedstrijd in aantallen.

Mensen van vroeger vergeten we

De mensen die we kennen van vroeger (oude burens, oud-klas- of -sportgenoten) worden vaak niet benoemd. We noemen dit ook wel 'slapende relaties'. Deze mensen kunnen echter heel waardevol zijn bij LOB-activiteiten of bij het vinden van een stage of baan. Stimuleer studenten om na te denken of ze nog slapende relaties hebben.

De netwerktekening geeft aanleiding om te praten over de mensen die de student kent. De vragen kun je het beste beantwoorden na het tekenen van het netwerk. Het tekenen van het netwerk is de eerste stap. Daarna moet gekeken worden naar het netwerk. Laat de studenten de vragen over het netwerk beantwoorden: wie zijn de verbinders in het netwerk, wie zijn er (erg) niet verbonden, wie spreek je vaak, wie spreek je (bijna) nooit, met wie praat je over stages, werk, studie, vervolgopleidingen en je loopbaan.

Laat studenten de dingen die ze opvallen, benoemen en bespreek dit. Door te praten over het netwerk gaat het leven bij de student.

Je netwerk op een rijtje

Na het in beeld brengen van de structuur van het netwerk, kijken we nu naar de inhoud van het netwerk: wie zijn de mensen die de student heeft opgeschreven? Wat doen ze voor werk? In wat voor sector werken ze? Hoe divers zijn de mensen in het netwerk?

Deze opdracht brengt overzicht in de inhoud van het netwerk van de student. Hoe meer we ons bewust zijn van wie er in ons netwerk zitten, des te gemakkelijker we gericht anderen kunnen ontmoeten/ leren kennen/ kunnen contacteren.

De resultaten uit de vorige oefeningen kunnen gebruikt worden bij deze oefening.

Pennen

Uitdraai van lege Excelsheet bij opdracht 3 of computers waarop sheet ingevuld kan worden
Resultaten van de vorige opdracht(en) 1 en 2

30 minuten

Resultaat voor de student

De student krijgt een goed beeld van de mensen in zijn netwerk op basis van:

- leeftijd
- beroep
- de organisatie waarin iemand werkt
- de beroepsgroep waarin iemand werkt
- relatiesterkte met de student
- groepen waarin de contacten zitten
- standaard gespreksonderwerpen: gaan die over loopbaanontwikkeling of niet?

Resultaat voor jou als begeleider

- Je krijgt een kwalitatieve blik op het netwerk van de student.
- Je ziet met welke mensen de student wel en niet over LOB spreekt.
- Je krijgt een beeld van de beroepen en sectoren die in het netwerk van de student zitten.
- Je ziet welke studenten extra hulp nodig hebben in het ontwikkelen van hun netwerk als het gaat om de toegang tot informatie over verschillende beroepen of sectoren.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

Laat de studenten de resultaten van oefening 1 t/m 2 gebruiken bij deze oefening. Geef hen de tijd om te starten met deze oefening. Nadenken over de mensen die je kent kost veel tijd en energie. Laat studenten regelmatig hun lijst van mensen aanvullen.

Toelichting

Diversiteit telt

Niet de grootte, maar vooral de diversiteit in het netwerk is van belang voor het vinden van een

stageplaats of baan of het verkrijgen van informatie over verschillende beroepen en bedrijven. Nadenken over mensen kost energie en tijd. Niet iedereen vindt het eenvoudig om na te denken over wie ze kennen en waarvan. Geef studenten de tijd om deze oefening te doen.

Bijlage bij opdracht 3**Jouw netwerk op een rijtje**

Voor en achternaam					
.....					
Man/ Vrouw					
.....					
Leeftijd					
.....					
Beroepsgroep *					
.....					
Waar werkt hij/ zij					
.....					
Hoe goed ken je hem/ haar? **					
.....					
Hoe ken je hem/ haar					
.....					
Wat weet je van hem/ haar? ***					
.....					
Gesproken over studie-, loopbaan of beroepskeuzes?					

Bijlage bij opdracht 3

Jouw netwerk op een rijtje

* Kies uit de volgende

beroepsgroepen

- Financieel
- Administratief
- Beveiliging en Bewaking
- Bouw: timmerman, loodgieter, metselaar
- Creatief / Ontwerp
- Facilitair
- Zorg
- Techniek: Installatie / Onderhoud / Reparatie
- ICT
- Juridisch
- Logistiek / Transport
- Management / Business
- Marketing / Communicatie
- Onderwijs
- Onderzoek (R&D) / Wetenschap
- Personeelszaken / HRM
- Productie / Fabricage
- Projectmanagement
- Redactie / Journalistiek
- Sales / Verkoop
- Sport
- Techniek: electro- en metaaltechniek
- Uiterlijke verzorging
- Horeca

**

- 1 = heel goed
 2 = ik ken hem/ haar
 3 = ik ken hem/ haar een beetje

1. Wat voor werk?
2. Wat voor hobby's?
3. Thuisituatie?
4. Wat een opleiding?
5. Favoriete vakantiebestemming, boek, film, tv-programma, etc?

En nu naar buiten!

Je las het al eerder: netwerken is écht werken. In deze opdracht gaan de studenten daadwerkelijk ‘erop uit’ om in gesprek te raken met mensen in hun netwerk. Daarmee kunnen ze ervaren wat de opdrachten 1 tot en met 3 hen nu al opleveren.

Deze opdracht laat studenten ervaren hoe ze met mensen uit hun eigen netwerk in gesprek kunnen gaan over hun loopbaanontwikkeling.

De resultaten uit de opdrachten 1 tot en met 3 zijn de basis voor deze opdracht.

Ingevulde Excelsheet van opdracht 3

Mobiele telefoon

90 minuten

Resultaat voor de student

De student ervaart hoe het is om met anderen, via een goede voorbereiding door het in kaart brengen van zijn netwerk, in gesprek te gaan over zijn loopbaanontwikkeling.

Resultaat voor jou als begeleider

- Je krijgt inzicht op welke wijze/manier de diverse studenten hun netwerk daadwerkelijk benaderen/inzetten.
- Je ziet hoe de studenten het ervaren dat zij met anderen in gesprek gaan over hun loopbaanontwikkeling.
- Door loopbaangesprekken met de studenten te voeren over deze opdracht zie je welke stappen de verschillende studenten nodig hebben om nog beter over hun loopbaanontwikkeling te kunnen spreken met anderen.
- Je ziet welke studenten extra hulp nodig hebben in het ontwikkelen van hun netwerk als het gaat om de toegang tot informatie over verschillende beroepen of sectoren.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

Maak de studenten duidelijk dat het waarschijnlijk de eerste keer is dat zij op deze manier zo gericht met mensen in gesprek gaan over hun loopbaanontwikkeling. Benadruk dat het een leerproces is en dat de gesprekken bedoeld zijn om te oefenen en te ervaren hoe het is om deze gesprekken te voeren. Uiteraard is het essentieel dat de studenten deze gesprekken als belangrijk ervaren en ze dus goed voorbereiden.

Toelichting

Ga met de studenten naderhand in gesprek over de volgende vragen:

- Hoe vond je het om met anderen over je loopbaanontwikkeling te praten?
- Zijn er dingen opgevallen tijdens de gesprekken die je gevoerd hebt?
- Welke tips heb je van mensen gekregen?
- Zijn dit tips waar je ook iets aan hebt?
- Heb je dingen gehoord die je van tevoren niet wist?

De netwerkvraag: een goede voorbereiding is het halve werk!

Als we willen dat mensen iets voor ons doen, is het handig als we onze vraag zo duidelijk en concreet mogelijk formuleren. Dan geven we de ander daarmee de kans om te focussen en niet te gaan zoeken wat jij misschien met je vraag bedoelt. Als je bijvoorbeeld de vraag stelt: 'Zou je mij kunnen helpen aan een vakantiehuisje in Frankrijk?', moet de ander van alles gaan invullen. Welk huisje bedoel je? Hoe vaak wil je daarheen? Bedoel je een huisje huren of kopen? Et cetera. Efficiënt en effectief vragen is dus het devies! Een betere vraag zou zijn: 'Kun je mij helpen aan een vakantiehuisje dat ik kan kopen aan de Côte d'Azur in Frankrijk, dat zo'n 10 kilometer van de plaats Cannes ligt en geschikt is voor 4 personen?'

Studenten vertalen hun vraag naar een netwerkvraag. Studenten krijgen inzicht in hun eigen en elkaars netwerkvragen.

Pen

Bijlage bij opdracht 5 (eventueel digitaal in te vullen)

25 minuten

Resultaat voor de student

- De student zet een hulpvraag om in een netwerkvraag.
- De student ervaart dat het lastig kan zijn om een vraag concreet en duidelijk te formuleren en dat dit tijd kost.

Resultaat voor jou als begeleider

- Inzicht in welke studenten hulp nodig hebben bij het stellen van netwerkvragen.
- Concreet beeld van welke netwerkvragen je studenten hebben.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

- Loop door het lokaal en ga hierbij na of de vragen concreet genoeg zijn. Snap je wat er bedoeld wordt of heb je nog vragen? Je kunt bijvoorbeeld voor jezelf nagaan of je partner/buurman/broer/zus de vraag ook zou snappen (zonder al te veel toelichting).
- Vraag de studenten om gewoon op te schrijven waarnaar ze op zoek zijn. Zorg ervoor dat ze dit zo concreet maken dat (bijna) iedereen het begrijpt. Laat je studenten vervolgens de stap maken naar de mensen die hierbij zouden kunnen helpen. Gebruik hiervoor oefening 4.2.
- Geef een voorbeeld, zoals: 'Ik ben op zoek naar een stageplaats in de techniek'. Vragen die hierbij gesteld kunnen worden zijn: wat voor stage (hoe lang), waar (welke plaats/hoe ver weg van huis), wat voor soort techniek (metaal, elektro, ICT), bij wat voor soort bedrijf (groot/klein), aan wat voor soort beroep denk je, wat voor werkzaamheden horen daarbij? Ga vervolgens na welke mensen hierbij zouden kunnen helpen, omdat ze:
 - werken bij bepaalde bedrijven;

- bepaalde beroepen hebben;
 - mensen kennen die bij dergelijke bedrijven werken;
 - een dergelijk beroep hebben.
- Houd het simpel. Hoe simpeler de tekst en de taal van de netwerkvraag, hoe sneller mensen de vraag begrijpen en ze dus ook de vraag kunnen beantwoorden.

Tip & Toelichting

Was het duidelijk?

Besteed bij de nabespreking van deze opdracht aandacht aan het feit of de vraag duidelijk was. En vraag na waarom dat wel of niet zo was. Vraag ook wat er aangepast moet worden om de vraag duidelijker te krijgen. Laat de studenten elkaar helpen.

Bijlage bij opdracht 5

De Netwerkvraag: een goed begin is het halve werk!

Wat is jouw netwerkvraag?

Ik ben op zoek naar iemand die

.....

.....

Welke vragen hebben je medestudenten of je docent jou gesteld om jouw vraag nog duidelijker te krijgen?

.....

.....

.....

.....

.....

Jouw netwerkvraag, na de vragen van je medestudenten en je docent

Ik ben op zoek naar iemand die

.....

.....

omdat ik

.....

.....

Wie kan jouw netwerkvraag beantwoorden?

In deze opdracht gaan studenten bekijken wie hun netwerkvraag zou kunnen beantwoorden.

Studenten formuleren wie hun netwerkvraag zouden kunnen beantwoorden.

Pen

Bijlage bij opdracht 6 (eventueel ook digitaal in te vullen)

Resultaten van opdrachten 3, 4 en 5

20 minuten

Resultaat voor de student

- De student ervaart hoe hij een vraag en zijn netwerk met elkaar kan verbinden.
- De student is zich beter bewust van de mensen die hij kan benaderen om zijn netwerkvraag te beantwoorden.

Resultaat voor jou als begeleider

- Je krijgt een beeld van de mensen die de netwerkvraag van de studenten kunnen beantwoorden.
- Je komt te weten in welke netwerkcorde de mensen die de netwerkvraag kunnen beantwoorden zitten. Zie het boekje 'Achtergrondinformatie bij opdrachtenserie netwerken'.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

- Geef een voorbeeld uit je eigen praktijk. Wat is een netwerkvraag van jezelf en wie uit jouw netwerk kan deze beantwoorden? Of: wat is een netwerkvraag van jou en welke stappen kun je nemen om deze vraag beantwoord te krijgen binnen je netwerk?
- Doorloop stap voor stap met de studenten de opdracht. Denk aan mensen die:
 - in de keten samenwerken
 - in dezelfde sector werkzaam zijn
 - leidinggevend zijn of juist medewerkers
- Uiteraard kun je ook denken aan aanpalende sectoren. Maar ook aan opleidingen die opleiden tot een bepaald beroep, dezelfde soort beroepen of beroepsgroepen, aan bedrijven waar mensen kunnen werken die iets weten over ..., of aan toeleveranciers en afnemers van deze bedrijven.
- Gebruik een voorbeeld van een student om deze oefening plenair te doen. Laat studenten de oefening daarna individueel uitvoeren.

Toelichting

Hoewel een redelijk eenvoudige opdracht, kan het voor studenten moeilijk zijn om hun vraag en hun netwerk aan elkaar te verbinden. Het kan zijn dat zij op deze manier nog nooit naar hun eventuele vragen en netwerk gekeken hebben. Ondersteun de studenten door ze te vragen de resultaten uit vorige opdrachten erbij te nemen, zodat ze niet opnieuw het hele proces gaan doorlopen.

Bijlage bij opdracht 6 - Wie kunnen jouw netwerkvraag beantwoorden?

Ik ben op zoek naar iemand die:

.....

.....

De volgende mensen kunnen me helpen:

**Want hij/zij weet
daar veel over of
kan dat zelf**

**Want hij/zij kent
mensen die daar
veel over weten/
het kunnen.**

**Ik ken iemand!
Naam:**

Mensen met de volgende beroepen:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Mensen die in de volgende sectoren
werken:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Mensen die de volgende opleiding
hebben gevolgd:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Mensen die werken bij deze organisaties:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Je netwerk is dichterbij dan je denkt!

Deze opdracht doe je plenair in de klas met alle studenten. We gaan het netwerk van de groep zelf benutten. Deze opdracht laat zien en ervaren dat de groep studenten zelf ook een netwerk vormen. Met deze opdracht wordt het netwerk van de klas ingezet om de hulpvragen van leerlingen in de klas te beantwoorden.

Studenten ervaren hoe ze hun eigen netwerk kunnen inzetten voor hun medestudenten.

Netwerkvragen van de studenten uit opdracht 5

Grote Post-it's

Kleine Post-it's van een andere kleur

Pennen

45 minuten

Resultaat voor de student

- De studenten ervaren dat hun groep ook een netwerk is met waarschijnlijk behoorlijk wat sociaal kapitaal. Zie 'Achtergrondinformatie bij lessenserie netwerken'.
- De studenten ervaren dat ze zelf ook netwerkvragen kunnen beantwoorden.
- De studenten ervaren dat het ook waardevol is om mensen te kennen die een netwerkvraag kunnen beantwoorden.

Resultaat voor jou als begeleider

- Je krijgt een beeld van die studenten die waarschijnlijk extra begeleiding nodig hebben in het zoeken naar antwoorden op hun netwerkvraag.
- Je krijgt een beeld van die studenten die een zekere of grote mate van sociaal kapitaal hebben.
- Je krijgt een beeld van die studenten die veel of weinig antwoorden krijgen van hun medestudenten.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

- Doe zelf mee aan de oefening. Jij hoort tenslotte ook tot het netwerk van deze groep studenten.
- Leg de oefening tussentijds stil en vraag wie er al iemand een antwoord heeft kunnen geven en waarop. Vraag gericht om wat voor netwerkvraag het gaat, welk antwoord gegeven wordt.
- Spreek met de studenten een datum af waarop deze opdracht geëvalueerd wordt: hebben studenten actie ondernomen? Wat hebben ze gedaan? Waar heeft dit toe geleid?

Toelichting

Vooraf het meedoen aan de opdracht kan voor veel studenten ervoor zorgen dat ze bereid zijn echt te gaan nadenken over de vraag die iemand stelt en het antwoord dat zij eventueel kunnen geven. Laat studenten elkaar goed bevragen op elkaars vragen. Zeg de studenten dat het prettig is als mensen echt antwoord krijgen op hun vragen, maar dat het vooral ook weer een oefening is om te ervaren hoe netwerken kunnen werken.

Hoe leer jij nieuwe mensen kennen?

Er zijn verschillende manieren om nieuwe mensen te leren kennen. Hoe doen studenten dat nu? Wat kan er nog meer?

Het doel van deze oefening is om studenten bewust te maken wat ze al doen om met nieuwe mensen in contact te komen. Ook krijgen ze inzicht in wat ze nog niet doen, maar waar wellicht kansen liggen.

Pen of computer om de bijlage digitaal in te vullen

Bijlage a bij opdracht 8

Bijlage b bij opdracht 8

30 minuten

Resultaat voor de studenten

De student heeft in beeld hoe hij nieuwe mensen leert kennen, hoe anderen dat doen en welke nieuwe activiteiten hij zou kunnen uitvoeren.

Resultaat voor jou als begeleider

Je krijgt in beeld hoe studenten nieuwe mensen leren kennen en welke studenten extra begeleiding nodig hebben om nieuwe mensen te leren kennen.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

Doe deze opdracht samen met de studenten of vraag een student om vooraf samen met jou de opdracht uit te voeren, zodat jullie als voorbeeld kunnen dienen voor de anderen. Welke routines heb je zelf in je persoonlijke en professionele leven? Wat zijn je eigen routines per week of per maand? Op welke plekken kom jij? Welke mensen heb je daar ontmoet? Hoe is dat gegaan? Deel deze ervaringen met je studenten.

Geef voorbeelden van plaatsen waar je nieuwe mensen kunt leren kennen, zowel fysiek als digitaal. Dus bijvoorbeeld: met iemand linken op LinkedIn, via Facebook. Maar ook op feestjes van vrienden, misschien wel tijdens een studiedag waar je naast iemand zit die je niet kent. Of op je stage waar je een collega aan kunt spreken die je eigenlijk nooit spreekt.

Spreek met de studenten een datum af waarop je met hen bekijkt of ze de afgelopen periode op een 'nieuwe' plek geweest zijn en of ze nieuwe mensen hebben leren kennen. Waar zijn ze geweest? Welke mensen hebben ze leren kennen? Zouden deze mensen interessant kunnen zijn om te spreken over hun loopbaanontwikkeling?

Toelichting

Leg je studenten uit dat hun dagelijkse of wekelijkse routines ervoor zorgen dat ze de mensen kennen die ze kennen. Ze komen die mensen namelijk 'vanzelf' tegen op de plekken waar ze komen: thuis, op school, op de sportclub. Omdat ze regelmatig op diezelfde plekken komen, kennen ze de mensen

(soms zelfs goed). Als studenten hun routines bekijken, blijkt misschien dat ze eigenlijk niet op heel veel verschillende plekken komen. Met dit inzicht kunnen de studenten in het vervolg bewust(er) andere keuzes maken.

Bijlage a bij opdracht 8 - Hoe leer jij nieuwe mensen kennen?

Schrijf hieronder op wat jij doet om in contact te kunnen komen met mensen die je nog niet kent. Denk daarbij ook aan wat je allemaal doet om 'zichtbaar' te zijn.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Wat voor activiteiten heeft je klasgenoot opgeschreven die jij ook zou kunnen doen?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Bijlage b bij opdracht 8 – Activiteiten om nieuwe mensen te leren kennen.

Nieuwe mensen leren kennen gaat over het starten van relaties. Het gaat over het ontmoeten van nieuwe mensen, over het uitbreiden van je netwerk. Het betekent dat je zichtbaar moet zijn op de plekken waar je komt en waar je mensen kunt ontmoeten die je nu of in de toekomst kunnen helpen. Er zijn veel manieren om zichtbaar te zijn en om nieuwe mensen te leren kennen. Hieronder een overzicht.

1. Een blog schrijven	online aanwezig zijn
2. Een vlog bijhouden	online aanwezig zijn
3. Nieuwsbrief versturen	online aanwezig zijn
4. Posten op Facebook	online aanwezig zijn
5. Deelnemen aan discussies op LinkedIn	online aanwezig zijn
6. Mensen uitnodigen als vriend op Facebook	online aanwezig zijn
7. Virtuele netwerken doorzoeken	online aanwezig zijn en gericht contact zoeken
8. Lid worden van een organisatie, bijv. een sportclub	fysiek nieuwe mensen leren kennen
9. Lid worden van een commissie/bestuur	fysiek nieuwe mensen leren kennen en samenwerken
10. Een organisatie starten	zichtbaar zijn voor de buitenwereld, samenwerken
11. Presentatie(s) geven	zichtbaar zijn voor een (groot) publiek
12. Informatieavonden organiseren	zichtbaar zijn voor een (groot) publiek, samenwerken
13. Informatieavonden bijwonen	fysiek nieuwe mensen leren kennen (of contacten onderhouden)
14. Bijeenkomsten bezoeken	fysiek nieuwe mensen leren kennen (of contacten onderhouden)
15. Vragen om voorgesteld te worden	gericht nieuwe mensen leren kennen
16. Bellen/ e-mailen	zelf contact zoeken
17. In het openbaar op iemand afstappen (bijv. op een feest)	zelf contact zoeken
18. Deelnemen aan activiteiten van werk/ school/ etc.	fysiek nieuwe mensen leren kennen
19. Werken	je collega's en/of klanten leren kennen
20. Naar feesten gaan	nieuwe mensen leren kennen
21. Berichtjes sturen (WhatsApp, sms, etc.)	zelf contact zoeken/ onderhouden
22. Groepsberichten sturen	zelf contact zoeken/ zichtbaar zijn
23. Op Facebook posten	zichtbaar zijn
24. Op Facebook iemand een bericht sturen	contact onderhouden/ contact zoeken
25. Op Facebook iemand uitnodigen	contact zoeken/ onderhouden/ zichtbaar zijn
26. Op LinkedIn een bericht sturen	contact zoeken/ zichtbaar zijn

27. Op LinkedIn een blog posten	zichtbaar zijn
28. Op Instagram een foto plaatsen	zichtbaar zijn
29. Een blog bijhouden	zichtbaar zijn
30. Een bijeenkomst bezoeken	fysiek nieuwe mensen leren kennen of contacten onderhouden
31. Een bijeenkomst organiseren	fysiek nieuwe mensen leren kennen/ contacten onderhouden/ zichtbaar zijn
32. E-mailen	contact onderhouden/ contact zoeken
33. Afspreken voor lunch of diner	contact onderhouden
34. Afspreken voor een 'kop koffie'	contact onderhouden
35. Een artikel schrijven (voor een vakblad, schoolblad, clubkrant, etc.)	zichtbaar zijn
36. Een nieuwsbrief versturen	zichtbaar zijn
37. Doorsturen van berichten, filmpjes, artikelen etc.	contact onderhouden
38. Een presentatie geven	fysiek nieuwe mensen leren kennen/ zichtbaar zijn

Waar kun je (nieuwe) mensen ontmoeten?

We hebben allemaal routines in ons dagelijkse leven. Door deze routines komen we op plaatsen, waar we mensen ontmoeten. Eigenlijk komen de meeste mensen niet op heel veel verschillende plekken. Op de plekken waar ze komen, spreken ze ook vaak met dezelfde mensen.

Maar het is juist handig als studenten veel verschillende mensen kennen. Mensen die hen verder kunnen helpen. Dan krijgen ze bijvoorbeeld gemakkelijker informatie over een bepaald beroep, opleiding of stageplaats. Hoe meer verschillende plekken studenten bezoeken, hoe groter de kans dat de mensen veel van elkaar verschillen. En hoe gevarieerder en 'rijker' hun netwerk dus wordt.

Als hun netwerk nog niet zo groot of divers is, kunnen studenten twee acties ondernemen om het netwerk groter te maken of meer diversiteit te geven:

contact zoeken met andere mensen op de plekken waar ze al komen;
nieuwe mensen leren kennen door naar andere plekken toe gaan.

Het doel van deze oefening is studenten bewust te maken van waar ze komen en welke mensen daar aanwezig zijn. En waar ze ook naartoe kunnen gaan. Zijn ze zich bewust van de plekken waar ze komen en wie ze daar ontmoeten? Dan kunnen ze gemakkelijker kiezen:

- waar ze (ook) naartoe kunnen gaan om andere mensen te ontmoeten;
- om op de plekken waar ze al komen met andere mensen te praten;
- om de gespreksonderwerpen aan te passen aan de mensen die ze kennen.

Pen of computer om de Excelsheet digitaal in te vullen

Bijlage bij opdracht 9

20 minuten

Resultaat voor student

De student heeft in beeld waar hij komt en wie hij daar tegenkomt.

De student weet waar hij naar toe kan gaan om nieuwe mensen te ontmoeten.

Resultaat voor jou als begeleider

Je krijgt in beeld:

- op welke plekken jouw studenten vooral te vinden zijn;
- met welke mensen jouw studenten vooral in contact (kunnen) komen op de plekken waar ze komen;
- welke nieuwe plekken jouw studenten zouden kunnen bezoeken.

Hoe kun je je studenten begeleiden?

Begeleid de studenten door voorbeelden te noemen van plaatsen waar je zelf komt.

Doorloop een dagelijkse routine als voorbeeld. Benoem de plekken waar je komt. Welke mensen kom je daar tegen? Met welke mensen spreek je? Benoem welke nieuwe plekken jij in een afgelopen periode hebt bezocht. Welke mensen heb je daar ontmoet die voor jou interessant zouden kunnen

zijn (geweest)? Benadruk dat het voor niemand gemakkelijk is om naar nieuwe plekken toe te gaan en nieuwe mensen te leren kennen. Hoewel sommige mensen dit leuk vinden om te doen, zullen de meesten van ons een soort drempel (letterlijk en figuurlijk) over moeten om dit te doen. Geef aan dat dit normaal is en dat het makkelijker wordt als je dit vaker doet.

Toelichting

We kunnen elke dag nieuwe mensen leren kennen. Dat doen we op basis van onze achtergrond, interesses, waar we wonen, werken, studeren enzovoorts. Sommige mensen hebben te maken met werk of school, andere weer niet. Op de plekken waar je komt, kun je mensen ontmoeten. Die plekken kun je indelen in zakelijk, persoonlijk en virtueel:

- Zakelijk: plekken voor zakelijke ontmoetingen, zoals regionale bijeenkomsten, werkgevergerelateerde bijeenkomsten, sector- of branchegerelateerde bijeenkomsten.
- Persoonlijk: plekken voor persoonlijke ontmoetingen, zoals hobbyverenigingen, (sport)clubs, of interesseverenigingen (zoals scouting). Denk ook aan serviceclubs (NJR, jeugdraad en jongerenraden), JCI, LIONS, Rotary en verenigingen in de buurt, zoals buurtverenigingen, kerken, burenen- en wijkcomités.
- Virtueel: op internet kun je op veel verschillende plekken mensen tegenkomen. Denk aan Facebook, LinkedIn, Twitter, Instagram en Pinterest.

Leg studenten uit dat ze afhankelijk van de hulp(bronnen) die ze nodig hebben, kunnen kiezen waar ze naar toe gaan. Ze kunnen, op basis van de hulpbronnen die ze nodig hebben, nagaan welke mensen deze hulpbronnen kunnen hebben. Dat is in een eerdere opdracht al aan bod gekomen.

Je kunt met de studenten, aan de hand van [een lijst van beroepen](#) nagaan waar ze deze beroepen tegenkomen. Voor het overzicht van plekken kun je de plaatsen gebruiken waar de studenten komen, aangevuld met de plekken waar jij en je collega's zelf komen.

Bijeenkomsten in beeld

Zorg dat je studenten een idee krijgen van het soort bijeenkomsten in de regio. En welke plekken er zijn waar mensen komen met bepaalde beroepen of werknemers bij bepaalde organisaties. Hierdoor krijgen je studenten een beter beeld waar ze welke mensen kunnen ontmoeten. Dit kun je doen door een overzicht te maken van:

- regionale bijeenkomsten van VNO-NCW, de Kamer van Koophandel, de regionale ondernemersvereniging(en), de regionale business clubs van verschillende sportverenigingen;
- activiteiten die je school organiseert waar het bedrijfsleven bij betrokken is;
- de uitnodigingen die jij, je collega's en anderen binnen je school ontvangen.

Aan de hand van dit overzicht, kun je de studenten vragen de ledenlijsten of gastenlijsten van de diverse activiteiten op te vragen en uit te printen.

Bijlage bij opdracht 9 – Waar kun je (nieuwe) mensen ontmoeten?

Op welke plekken kom ik?

Voorbeeld

Stageplek

Supermarkt

Kledingwinkel

Sportschool

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Wie kan ik hier ontmoeten?

Leidinggevende, collega

Stagiaire

Iemand met mijn toekomstig beroep

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Jouw netwerkactieplan

Door stil te staan met wie ze contact kunnen en willen hebben, kunnen studenten ook bepalen op welke manier en wanneer ze dat gaan doen. Met deze opdracht gaan de studenten aan de slag met hun netwerkactieplan.

Studenten maken een netwerkactieplan aan de hand van hun netwerkvraag.

Pen of computer om de Excelsheet digitaal in te laten vullen;

Bijlagen bij opdracht 10

Resultaat van opdracht 9

25 minuten

Resultaat voor de student

De student heeft een concreet netwerkactieplan.

Resultaat voor jou als begeleider

- Je ziet concreet welke netwerkactieplannen de studenten geformuleerd hebben.
- Je ziet concreet waar de studenten nog begeleiding zouden nodig kunnen hebben.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

Maak je eigen netwerkactieplan. Gebruik dit als een voorbeeld. Zorg ervoor dat de acties zo concreet mogelijk worden. Wat gaan de studenten wanneer met wie doen? Op welke manier gaan ze wat doen? In feite antwoord op de vier vragen: wat, wie, wanneer en hoe?

Toelichting

Welke vraag stel je wanneer?

Afhankelijk van hoe goed je studenten mensen kennen, stellen ze verschillende vragen. Als studenten iemand nog niet goed kennen, moeten zij eerst meer contact met die persoon zien te krijgen en meer tijd met hem doorbrengen. Pas daarna kan een effectieve vraag gesteld worden met een redelijke kans op een waardevol antwoord.

Verwaterde relaties?

Verwaterde relaties zijn relaties uit het verleden of vergeten relaties. Help de studenten aan deze mensen te denken, hen bewust te maken van het belang om deze relaties te onderhouden en geef hen tips hoe dat te doen.

Bijlage bij opdracht 10 – Hoe heb jij contact?

Wat is je netwerkvraag?

Wie ga je daarvoor benaderen?

Wat ga je daarvoor doen?

Wie ga je vragen of zij iemand kennen die jou kunnen helpen?

Wat ga je doen om de mensen uit kolom 4 te ontmoeten?

Voorbeeld

Ik wil graag met iemand spreken die mij meer kan vertellen over welke beroepen ik kan uitoefenen met mijn huidige opleiding?

mijn oom, de kapper bij mij op de hoek

ik ga diegene bellen/ een mail sturen/ opzoeken/ een what's app sturen

...

...

.....

1.

.....

2.

.....

3.

Het echte netwerken gaat beginnen!

Deze opdracht is in feite de optelsom van alle resultaten uit de voorgaande opdrachten. Na heel bewust hun netwerk onderzocht en in beeld gebracht te hebben, gaan de studenten nu hun netwerkactieplan echt in praktijk brengen.

De studenten gaan hun netwerkactieplan uitvoeren.

Mobiele telefoon

Het netwerkactieplan van opdracht 10

Medestudenten om eventueel mee samen te werken/ om samen het netwerkactieplan uit te voeren

Bijlagen bij opdracht 11

Totaal 1 dag - 3 dagen

Resultaat voor de student

Een uitgevoerd netwerkactieplan.

Resultaat voor jou als begeleider

- Zicht op de uitgevoerde netwerkactieplannen van de studenten;
- Input voor het voeren van een loopbaangesprek over de uitgevoerde netwerkactieplannen;
- Inzicht in de stappen die studenten nog moeten zetten om hun netwerkactieplan uitgevoerd te krijgen.

Hoe kun je de studenten begeleiden?

Dit zal ook geen eenvoudige opdracht voor de meeste studenten zijn. Ondersteun hen door hen duidelijk te maken dat het uitvoeren van het netwerkactieplan een oefening is om hun competentie netwerken weer verder te ontwikkelen. Deze competentie is nooit 'af'. Door te blijven netwerken, word je daar wel steeds beter in en groeit je netwerk.

Spreek met de studenten een datum af waarop het uitgevoerde netwerkactieplan in een persoonlijk loopbaangesprek wordt geëvalueerd. Wat hebben de studenten ervaren? Welke positieve/negatieve situaties hebben ze meegemaakt? Hebben ze antwoord gekregen op hun netwerkvragen? Konden ze hun plan naar wens uitvoeren? Welke stappen willen ze hierna nog zetten? Laat de studenten hun ervaringen en inzichten ook met elkaar delen.

Toelichting

Niet alles hoeft tegelijk

Er zijn vaak meerdere mensen met wie studenten contact kunnen opnemen. Vaak zijn er zelfs meerdere doelen te behalen of wensen te vervullen. Door bewust voor een bepaald doel te kiezen, kunnen studenten gericht netwerkacties benoemen. Maar als studenten nu kiezen voor doel A, wil dat niet zeggen dat ze doel B, C en D niet behalen. Er wordt alleen nu niets mee gedaan. Volgende maand misschien wel. Door te kiezen met welke mensen ze contact hebben, kiezen studenten er ook voor om met andere mensen geen (of minder) contact te hebben. Help je studenten om keuzes te maken.

Colofon

De opdrachtenserie netwerken, bestaande uit deze Begeleidingshandleiding, het boekje 'Achtergrondinformatie bij de opdrachtenserie' en de 'Opdrachtenserie netwerken' (voor studenten), is geschreven in het kader van het Stimuleringsproject LOB in het mbo. Dit project wordt gesubsidieerd door het ministerie van OCW en wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van MBO Diensten. Boekjes, oefeningen en andere materialen uit de opdrachtenserie netwerken zijn – met bronvermelding – vrij te gebruiken voor iedereen die het onderwerp LOB een warm hart toedraagt en een constructieve bijdrage wil leveren aan de loopbaan van de mbo-studenten.

www.lob4mbo.nl

Ontwikkeling:	Ronald van Es
Redactie:	Claudine Hogenboom, kergroeplid Stimuleringsproject LOB in het mbo
Eindredactie:	Ravestein & Zwart
Vormgeving:	Atelier Chênevert

November 2015

